

Bài ứng dụng

Lượng giá sức khỏe thai và đánh giá tăng trưởng thai nhi trong tử cung

Chương trình đào tạo Bác sĩ Y khoa. Môn học Sản Phụ khoa. Học phần Sản khoa lý thuyết (110149).
© Quyền sở hữu trí tuệ thuộc về Bộ môn Phụ Sản, Đại học Y Dược TP. Hồ Chí Minh

TÌNH HUỐNG 1: TRẮC ĐO SINH VẬT LÝ BIẾN ĐỔI VỚI ĐIỂM SỐ BẤT THƯỜNG

Thai phụ A. 30 tuổi, có thai lần đầu.

Hiện tại tuổi thai 34 tuần, chính xác, định theo lâm sàng và siêu âm tam cá nguyệt thứ 1st.

½ đầu thai kỳ không ghi nhận bất thường. Đã có miễn dịch với Rubella, CMV và Toxoplasma.

Khảo sát tầm soát lệch bội cho kết quả nguy cơ tính toán thấp. Siêu âm khảo sát các softmarkers âm tính.

Siêu âm hình thái học vào cuối tuần lễ thứ 22nd không ghi nhận bất thường.

Test dung nạp 75 gram glucose thực hiện vào tuần thứ 24th cho kết quả âm tính.

Trong lần khám thai thực hiện lúc tuổi thai 28 tuần, người ta đã báo động khả năng thai có tăng trưởng giới hạn trong tử cung (FGR), do biểu đồ của chu vi bụng và cân nặng ước tính chạm vào đường bách phân vị 10th.

Diễn tiến trong các tuần lễ tiếp theo ghi nhận sự đi xuống dần của các chỉ số sinh trắc học thai.

Cho đến thời điểm hiện tại, không có biểu hiện của tăng huyết áp hay đái tháo đường thai kỳ.

Người ta đã không thực hiện các khảo sát nguyên nhân khác.

Hôm nay bà A. đến khám theo hẹn. Bà cho biết rằng thai vẫn cử động bình thường.

Siêu âm hôm nay thấy sinh trắc đã chạm đường bách phân vị thứ 3rd, với chỉ số ối AFI = 4.

Bạn có thực hiện thêm non-stress test với kết quả bình thường.

Velocimetry ghi nhận trở kháng động mạch rốn, động mạch não giữa và tỉ số não:rốn trong giới hạn bình thường.

Câu hỏi:

Hãy đánh giá tình trạng thai ở thời điểm hiện tại. Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Thai nhi vẫn đang ở trong tình trạng an toàn
- B. Thai nhi không còn ở trong tình trạng an toàn
- C. Tính mạng thai nhi đang bị đe dọa nghiêm trọng

Câu hỏi:

Hãy cho biết thái độ quản lý nào là thích hợp nhất? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Chưa thực hiện thêm test chẩn đoán hay can thiệp nào khác. Đánh giá lại trong lần khám sau
(Hãy cho biết khi nào khám lại, và nội dung của lần khám sau)
- B. Cần phải tích cực đánh giá ngay tình trạng thai bằng một khảo sát như Contraction Stress Test
(Hãy cho biết tên của test, lý giải lý do bạn chọn test đó, và kết quả dự kiến cũng như hướng đi sau test đó)
- C. Châm dứt thai kỳ ngay thời điểm hiện tại (phát khởi chuyển dạ hay mổ sanh), không cần thêm test khác
(Hãy giải thích lý do vì sao mà bạn không thể chờ đợi thêm, và vì sao bạn lại chọn mổ sanh hay phát khởi chuyển dạ)

TÌNH HUỐNG 2: CONTRACTION STRESS TEST

Thai phụ B. 28 tuổi, có thai lần đầu, đang ở 38 tuần tròn.

Thai kỳ được đánh giá là thai kỳ nguy cơ thấp.

Bà B. đến khám vì thấy chỉ có 4-5 cử động trong 2 giờ khi đếm cử động thai vào đêm qua.

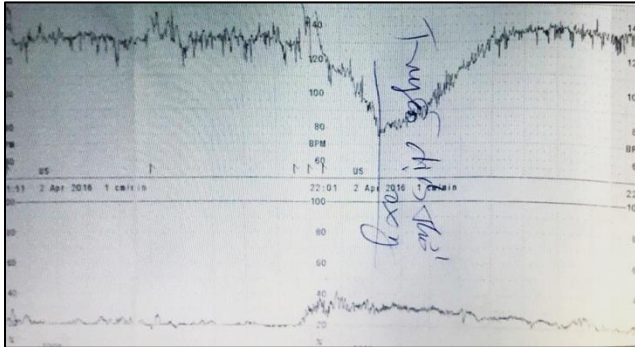
Bà được thực hiện trắc đo sinh vật lý biến đổi ghi nhận AFI = 7 cm và được ghi một băng ghi NST (hình trái).

Người đọc kết quả non-stress test đã chỉ định thực hiện contraction stress test cho bà B. (hình phải).

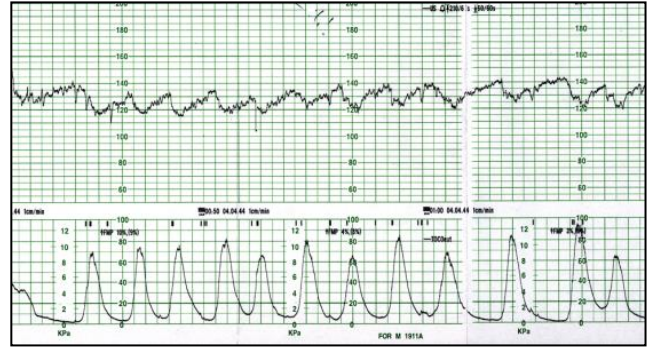
Câu hỏi:

Hãy đánh giá về non-stress test. Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Non-stress test bất thường (hãy giải thích lý do và cho kết luận về vấn đề này)
- B. Non-stress test không đủ điều kiện đánh giá (hãy giải thích lý do, và cho bình luận về vấn đề này)

Non-stress Test

Contraction Stress Test

Câu hỏi:

Hãy đánh giá về Contraction Stress Test. Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Contraction Stress Test dương tính (hãy giải thích lý do và cho kết luận về vấn đề này)
- B. Contraction Stress Test không đủ điều kiện đánh giá (hãy giải thích lý do, và cho bình luận về vấn đề này)

Câu hỏi:

Hãy đánh giá về tình trạng sức khỏe của em bé con bà B. Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Tình trạng đang bị đe dọa (hãy giải thích lý do và cho kết luận về vấn đề này)
- B. Không thể đưa ra bất cứ kết luận nào về tình trạng thai (hãy giải thích lý do, và cho bình luận về vấn đề này)

TÌNH HUỐNG 3 : THAI VỚI TĂNG TRƯỞNG GIỚI HẠN TRONG TỬ CUNG

Thai phụ C. 38 tuổi, có thai lần thứ nhì, đã sinh 1 lần, con nhỏ 12 tuổi.

Thai kỳ này bà C. khám thai không đều, tại nhiều cơ sở y tế khác nhau.

Bà không có một giấy tờ liên quan nào khác ngoài một siêu âm duy nhất thực hiện tại một phòng khám siêu âm tổng quát, vào ½ đầu thai kỳ, với các thông số sinh trắc tương ứng với bách phân vị thứ 50th của tuổi thai 19 tuần.

Lần đó, do tại nơi siêu âm không có bác sĩ sản khoa khám, nên bà chỉ thực hiện siêu âm và không được khám.

Nếu giả định thời điểm thực hiện siêu âm đó bà C. đang có thai đúng 19 tuần tròn, thì hôm nay bà ta đang mang thai ở tuần lễ thứ 36th.

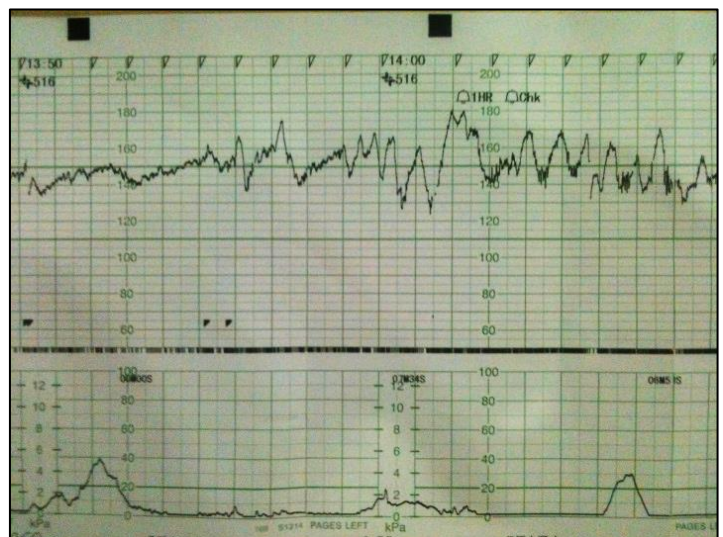
Hôm nay bà C. đến khám cấp cứu vì thai không máy từ sáng nay.

Khoảng một tháng trước, bà C. cũng có đi khám một lần, và được người ta cho biết rằng có tăng huyết áp, không rõ mức độ, được cho uống thuốc, nhưng khi hết thuốc, bà C. đã không khám lại theo hẹn, do tự không thấy có vấn đề bất thường.

Tại phòng cấp cứu, huyết áp của bà C. là 140/90 mmHg, không phù, đậm niệu âm tính.

Bà C. được thực hiện một non-stress test (trích đoạn NST trong hình bên phải).

Đồng thời, cũng trong buổi sáng nay, bà cũng được thực hiện siêu âm.

Kết quả cho thấy một thai sống trong tử cung, ngôi ngược với tất cả các thông số sinh trắc đầu thai và xương đùi thuộc bách phân vị thứ 50th của tuổi thai 31 tuần, trong khi đó chu vòng bụng thai nằm ở bách phân vị thứ 50th của tuổi thai 36 tuần vô kinh. Ghi nhận lượng ối nhiều, với AFI = 16.

Câu hỏi:

Bạn nghĩ gì về tăng trưởng bào thai? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai đang tăng trưởng bình thường, với tuổi thai là 36 tuần
- B. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai đang tăng trưởng bất thường, với tuổi thai là 36 tuần
- C. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai đang tăng trưởng bình thường, với tuổi thai là 31 tuần
- D. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai đang tăng trưởng bất thường, với tuổi thai là 31 tuần

Câu hỏi:

Hãy định danh nhóm các nguyên nhân chủ yếu gây ra các biểu hiện hiện tại của bà C. Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Lệch bội nhiễm sắc thể, nhiễm trùng bào thai
- B. Tăng huyết áp thai kỳ, đái tháo đường thai kỳ
- C. Liên quan đến tình trạng dinh dưỡng của bà C.
- D. Khó quyết định do tuổi thai không đáng tin cậy

Câu hỏi:

Hãy cho biết tình trạng thai nhi có bị đe dọa hay không? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Chưa có đủ chứng cứ để xác định tình trạng thai đang bị đe dọa nghiêm trọng trong tử cung
- B. Hiện đã có đủ chứng cứ để xác định rằng thai đang bị đe dọa nghiêm trọng trong tử cung

Câu hỏi:

Bạn phải hành động ra sao? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

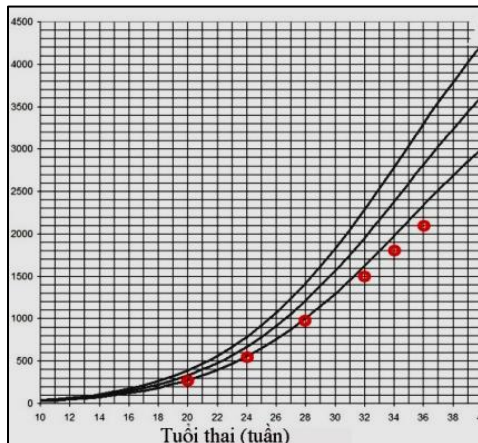
- A. Cần chấm dứt thai kỳ ngay để cứu tính mạng của bé, có thể phải chấp nhận mổ sanh cấp cứu ngay
- B. Còn thiếu rất nhiều những bằng chứng cần thiết cho phép đi đến quyết định can thiệp hợp lý

TÌNH HUỐNG 4 : ESTIMATED FETAL WEIGHT $\leq 3^{RD}$ PERCENTILE

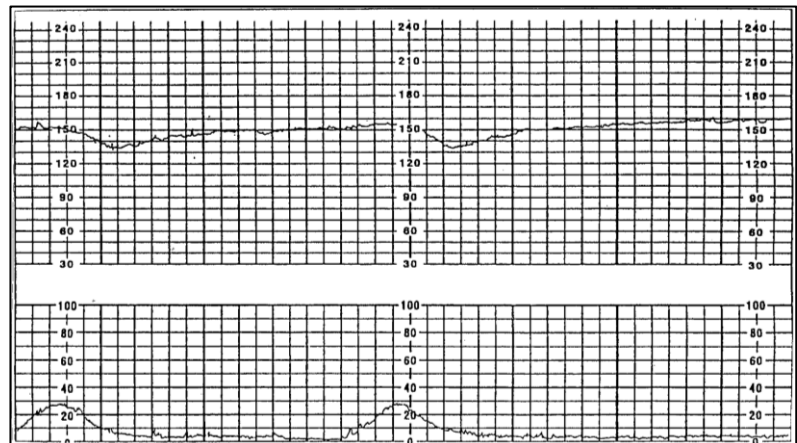
Cô D. 18 tuổi, PARA 0000, tuổi thai hiện tại 37 tuần, đến khám vì thai máy ít. Cô D. chưa vào chuyển dạ.

Trong thai kỳ, cô hoàn toàn không đi khám thai mà chỉ đi siêu âm. Theo kết quả siêu âm hình thái học tam cá nguyệt thứ 2nd, thì không ghi nhận bất thường về hình thái học. AFI ở lần siêu âm cuối là 5.5 cm.

Vì thai máy ít, nên cô D. được cho thực hiện ngay một băng ghi EFM. Thời gian thực hiện băng ghi là 25 phút. Hình dưới chụp lại gần như toàn bộ băng ghi (hình dưới).

Biểu đồ EFW (references: 3rd, 50th, 97th percentiles)

Băng ghi Non-Stress Test

Câu hỏi:

Hãy đánh giá tình trạng tăng trưởng của thai? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Đã có chứng cứ rằng tăng trưởng thai hiện vẫn trong giới hạn cho phép
- B. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai có kích thước nhỏ hơn tuổi thai
- C. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai có giới hạn tăng trưởng khởi phát sớm
- D. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai có giới hạn tăng trưởng khởi phát muộn

Câu hỏi:

Hãy đánh giá tình trạng sức khỏe thai? Chọn **duy nhất một** câu đúng.

- A. Đã có chứng cứ rằng hiện tại thai đang bị đe dọa rất nghiêm trọng
- B. Hiện tại phải cần thêm khảo sát đánh giá tình trạng sức khỏe thai
- C. Đã có chứng cứ rằng hiện tại tình trạng thai không bị đe dọa

Câu hỏi:

Nếu bạn cho rằng bạn cần (và có thể làm được) thu thập thêm một thông tin bổ sung, thì bạn sẽ thực hiện khảo sát nào?
Chọn **duy nhất một** khảo sát.

- A. Kéo dài thêm Non-stress Test đến tối đa 90 phút
- B. Computerized Cardio-Tocography (C-CTG)
- C. Siêu âm grey-scale, khảo sát sinh trắc thai và AFI
- D. Siêu âm khảo sát động học dòng chảy với Doppler
- E. Contraction Stress Test (Oxytocin Challenge Test)
- F. Phải chấm dứt thai kỳ ngay mà không cần thêm test